

Q. D. B. V.
REIP. AC ECCLESIAE RIGENSIS
ANTISTITES,

Utriusque Lumina atque Columna,

Quin imo

Aures quascunque doctas,

ut

DE BELLO CON-
TRA TURCAM
SUSCIPiendo,

Juvenem Ornatisimum,
MELCHIOREM MARTENS,

Uxkulâ-Livonum,

Ad VII. Aprilis horam X. matutinam,

In Lycei nostri Acroaterio,

Verba facturum pronô excipiant affectu
demissè ac officiôsè invitat

M. HENNINGUS WITTE,
ELOQ. ET HIST. P. P.

RIGÆ,

Literis BESSEMESSERIANIS.

Exhorrescit meritò Respublica Chri-
stiana ad Ottomannicam illam grandinem,
quæ in Romanum hodie Imperium concita-
ta prurit, furit, ruitque, in ruta & cæsa, nisi
potentius ei Numen obstiterit, mox omnia
dejectura. Non enim stilo, sed pilo, non
verbo, sed ferro, dissidentes à se in Religione

quoscunque suppressere Saracenorum satagit tyrannus im-
manissimus. Hinc nec Evangelii lucem, nec Christi ferre
crucem canis ille potest Turcicus; sed, quantus quantus est,
pusillum fidelium gregem oppugnare, expellere ac trucidare
truculento secum volvit animo. Causa verò belli nuper illati
nulla sanè est alia, quàm immensus fastus & infaustus Sultani
spiritus, intermissus aliquandiu & suspensus, sublatus tamen
ac malaciâ detentus minimè. Fatò siquidem existimat pror-
sus fatuò, in omnem sibi terrarum plagam dirissimum compe-
tere dominium, ut totam inde Europam in caulam potius,
quàm aulam expetere audeat. Quocirca reconditum hîc Al-
tissimi veneramur consilium, quod vastissimum illud Orientis
imperium tam violentum, tam sævum, totque hætenus par-
ricidiis infamatum, aliquot durare seculis permiserit. Mira-
mur, quod Arbor Musulmannica ad extremum usq; stirpis ra-
mentum licet interdum decisa; attamen, ramò unò evulsò,
nunquam alter defecerit, sed in hunc usque diem continuò
floruerit. Dubium equidem serenis mentibus nullum est,
quin dominatus Ottomannicus suam habeat periodum, men-
suramque cœlesti calculò designatam. Imo verisimile, incli-
nare ejus potentiam magis ad decremента, quàm altius post-
hac assurrecturam. Si quinque seculis orbis plerumque con-
stat fatalis, observante Berneggerò, Politicorum smaragdò,
jam furor Saracenicus, ultra sui orbis dimidium egressus, ex-
pirationi erit proximus. Mahometismus, inquit Cornelius à
Lapide,

Lapide, nunc effatus consenescit, suaque sponte ad interitum ruit: Peregit suum seculum, suam vixit aetatem, magnam utriusque mille annorum, quibus stetit viguitque impia Mahometi lex, iisque elapsis, occasurum ipse olim praedixit Mahomet. Quò respicere videtur Ezechiel, ingentium mysteriorum contemplator aequè ac interpret illuminatissimus, qui, divinâ monitus inspiratione, Gogum & Magogum suâ quandoque saevitiæ gravissimas luiturum poenas praecinuit. Cui & Johannes, Evangelistarum Aquila sublimis & Theologus sine pari, Apocalypstico suo vaticinio ex asse congruit. Verum enim verò quid peregrinis illis intelligendum sit nominibus, tanta se offert sententiarum diversitas, ut veritatem vix inveniatis, etiamsi Solem ipsum indagatorem constitueris. Vocabulum גוג origine Ebraicum esse, fatentur omnes, quotquot lingvæ istius sunt gnari. Num autem descendat ex מגוג per aphæresin, ceu quidam censent, ut unum idemque denotet, sive potius אגג, quod tectum significat, adeoq; Gog ille sit, qui sub tugurio habitat, id aliis plenius dijudicandum relinquimus. In præsentî sufficiet, nudè & in transcurso recensere, quid de difficillimo hocce Scripturæ sacrae oraculo senserint alii. Ambrosius ambrosia dulci dulcior inter Mediolanenses Episcopus, assimili fortè literarum sono deceptus, Gogum Gothum esse pronunciavit. Isidorus Hispalensis suffragatur ei, asserendo, Gothos à Magogo, Japheti filio, suam duxisse originem. Quocirca non detuere, qui, ex mascula istorum populorum progenie, bellicosissimos surrexisse Gothos contendunt, in primis cum illorum attestentur temporum Annales, gravissimè quondam Gothos afflixisse Ecclesiam. Adeò enim fortes exstiterunt, ut Italiam, Galliam, Hispaniam, magnamque tam Asiæ, quàm Africæ partem subjungere potuerint. Quid? quod Romam, orbis caput, everterint, aliasque passim urbes mœnibus munitas altissimis, solo

adaqua-

adæquarint. Mentem horum fuisse credunt, antiqua delere omnia, ac alterum constituere mundum, ne præteritorum, ullum remaneret seculorum vestigium, sed tota vetustatis memoria exstingveretur, quò ipsi deinceps per universum orbem, tanquam novi ejus conditores, celebrarentur. At consumptos penitus, cunctasque eorum contentiones, ad magnam mundi gloriam florentes, corruisse dudum, lugubris abundè docuit eventus. Hieronymus Stridonensis, Presbyter eloquentissimus, mira Judæorum refert deliria, Gogum nempe Anti-Messiam statuentium, & Magogum, gentes esse Scythicas, intra montem Caucaſum, Mæotidem paludem & mare Caspium delitescences: Illas, in prima Messia apparitione, Hierosolymis futura, agmine factò, prorupturas, cumque ipso Messia prælium commissuras, tanta cum eorum strage, ut Judæi intra septennium non opus habituri sint aliâ lignatione, quàm de Gogitarum armis, igne comburendis. Risum profectò hæc meretur fabula, non ἑλεγχον. Insulsius Rabbi Abarbanelis figmentum, Gog & Magog de mutua exponentis clade, inter gentem Nazarenam seu Christianam, quam Edan nominat, & Turcas, quos Ismaélitas vocat, circa Hierosolymam futura. Quàm obtusò autem Appella hic militet telo, vel cæcus est, qui non videat. Augustissimo Hipponensium Antistiti, Augustino, ea præ aliis allubeſcit explanatio, juxta quam Gogus omnes in genere adversarios, Magogus verò ipsum exprimit Diabolum, serpentem antiquum, gentium istarum tectis quasi inclusum. Neque ab illa multum desiliunt, qui sicut per Gogum hypocritas, veram Dei Ecclesiam occultò ac nocivò prosequentes odiò; ita quoque per Magogum apertè impios, ex turpissimorum scelerum colluvie prognatos, & ab omni honestatis simulatione alienos, intelligunt. Præter hæc sententiarum de Gogitico excidio divortia, & aliam fovit Theodoretus, Cyrensis Episcopus

scopus verè Deo dicatus, cujus deinde Beroaldus, Pererius, Tremellius, Junius, Grotius, Maresius, & alii legerunt vestigia. Hi Gogum de Regibus minoris Asiæ ac Syriæ, ac nominatim Antiocho Epiphane, in Ezechelianò interpretantur oraculò. Atque id liquidò satis patere arbitrantur, quod Propheta adversus Principem aliquem capitis Mesech & Tubal, quem nullum putant alium, quàm Antiochum, Mazazæ caput seu Cappadociæ, & Tubal seu Iberiæ Asiaticæ, suum direxerit sermonem: Hosce autem populos paruisse Antiocho, evincit Appianus. Accedit, quod idem ille Rex quoq; fuerit Syriæ, in qua civitatem extitisse, Magogum dictam, ambigere nos haud sinit Plinii testimonium. In Cœle, ait, Syria civitas est, quæ ab aliis Hierapolis nuncupatur, à Syris Magogum. Quin imo palmarium interpretationis hujus robur in ipsa morte atque interitu Gogitico exprimi firmiter sibi persuasum habent. Expresè etenim Deus hic minatur: Gogum peste ac sanguine judicabo, superque exercitum ejus ignem & sulphur pluam. At hæc in Antiochum maximè quadrant. Perit quippe non acerbò solùm, sed ignominiosissimò mortis genere, peste scilicet, dirò viscerum dolore & amaris internorum tormentis. Nec mitiori fato totus ejus, quem eduxit, exercitus interiit, utpote sulphure igneque tactus cœlico, luculentò admodum divinæ Nemeseos argumentò. Rursus alii novas ex sacro hoc armamentario educunt copias, oppugnaturi strenuè Anti-Christum, non Vtopicum illum, quem Bellarminus cæteri que ejus Sodales frustra petunt, sed Papam Romanum, debellatum à Chamiero, Forbesio, Coccejo, nec non à Nostratibus Dannhauero, Dölingio, aliis. Quis enim hodie majori cum nisu principatum capitis Mesech & Tubal affectat, quàm summus Romæ Pontifex, Servus ille servorum, ut tamen Dominus emineat dominantium, dum immenso se super Reges atque Principes fastu extollit? Adhæc

ex

ex ipsa contextus *συμπερία* capitumque coherentia clarissime probari posse affirmant, hanc Gogi expeditionem esse Anti-Christianam, & tanquam *συμμεῖον προηγούμενον* nostræ prænunciari redemptionis, nisi fortè quis Vatem aliena heic extra ordinem immiscuisse statuat. Quò & montes respicere videntur Israëlīs, in quos Gogum horribili quandoque machinatione irrupturum prædixit Ezechiel. Si immanem Anti-Christi Occidentalis furorem, quò in verè Christianorum regna ac principatus vice haud simplici debacchatus est, lugubri recolere mente velimus, vix ovum ovo tam simile, quàm Præsuli Romano Gogum apparebit. Restat, ut & ultima, eaque à plurimis tum è castris Pontificiis, Pinto, Genebrardo, Corn. à Lapide, Torniello, tum ex nostris Megalandro, Luthero, Wigando, Gesnero, Csiandro, Gerhardo, aliisque recepta adjiciatur sententia. Hi ad unum omnes, Gogi & Magogi nomine, Mahumetem designari, Antichristum Orientalem, gravi argumentorum pondere asserunt. Nomina quippe vocationes ei exactè competere, ac Mauritanam concinnè adumbrare gentem, minimè ambigunt. Et enim Gogum, idiomate Eberino, tectum notare, Magogum verò sine velextra tectum, jam supra tetigimus. Id quod Scythīs, quorum non infima pars Turcæ, familiare fuisse, nemo non ignorat, siquidem venationibus & prædationibus supremum modum dediti, tuguriola sua, plaustris imposita, circumvehere quondam solebant. Unde & Græcis scenitæ seu *ἀμαξοβίται*, Syris autem Magogitæ vocari meruerunt, Herodoto & Mela auctoribus. Et ut silentii involvamus sipario, Melech pari referre modò Scythas, quos antiqui Moschinæos appellarunt, veluti legere est apud Strabonem & Xenophontem, ac Thubal Tartaros indigitare. Præterea si ad armaturam, Gogiticam animi vertamus aciem, equos & equites aspicimus, lorice vestitos, hastas, clypeos, gladios, Itanamque in-

structū,

structi procedunt ad prælium Turcæ, rei equestris peritissimi :
 Si verò socios intueamur, quos Propheta Gogo adjungit,
 Æthiopes nimirum, Lydios aliosque, abundè mox conitabit,
 nullum hodie dari Principem, nomini infensum Christiano,
 cui isti pareant populi, præter Sultanum Ottomannicum. Nec
 desunt, qui in Ezecheliano mysteriorum labyrintho malunt
 ἐπέχειν, ac præstolari eventum, cercissimum Prophetiarum,
 indicem, ac utriusque Antichristi fatalem terminum jam ante
 fores esse credere, quàm aliquid certi determinare. Quicquid
 sit, nostrarum erit partium, Dei implorare misericordiam,
 ut ipse mille dolos atque laqueos, pu sילו gregi suo stratos, quin
 & crudelissima in muros Israël machinamenta denuò immit-
 tenda, potentissimò suò resolvat spiritu, simulque Christianis
 militibus robur atque animum largiatur, ferocissimos Canis
 Musulmannici insultus fortissimâ excipere manu, eundemque
 penitus perdomare. Qua de re novellus Declamator noster
 pluribus dicere gestit, & quæ ad necessaria hujus temporis mo-
 menta spectare poterunt, non adeò insipidò promete sermone
 allaborat. Ut igitur Artium bonarum Mæcenates, Fautores,
 Cultores, honorificâ præsentia suâ Auditorium, uti sæpius an-
 tea factum, exornare nostrum ne graventur, summâ devotio-
 ne ac decenti rogantur comitate. Cæterum quò de subjugan-
 dis Saracenis melius speremus, nova in nobis requiritur prio-
 ris vitæ textura, ac generosa quædam *πυλινγενεσία*, adque ima-
 ginem Christi (expulsò lare Antichristianò) conformatio.
 Nam sicut in Hydræ illo serpentè capita renasci amputata so-
 lebant; ita & peccata è peccatis consuetudine obfirmata re-
 viviscunt. Illa autem si ense, ut decet, Herculeò reseca-
 bimus, ac conjunctis Christianorum viribus acerrimè pugnabi-
 mus, tum brevi de Turca totoque Oriente amplissimè trium-
 fabimus. P. P. Rigæ d. VI. Aprilis, Anno cło loc xxci.